

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Загальна педагогіка
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Класичний фаховий коледж Сумського державного університету
Розробник(и)	Шульга Тетяна Вікторівна, к.пед.н., викладач Класичного фахового коледжу Сумського державного університету
Рівень вищої освіти	Початковий рівень (короткий цикл) НРК України – 5 рівень; FQ-EHEA – короткий цикл; QF-LLL – 5 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	32 тижні протягом 1-го та 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 64 годин становить контактна робота з викладачем (48 години лекцій, 16 годин практичних занять), 86 години становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки за спеціальністю
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань, умінь та навичок з навчання та виховання здобувачів освіти, обґрунтування умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток, необхідних для педагогічної діяльності.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІКИ. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ Тема 1. Педагогіка як наука. Основні категорії педагогіки Предмет педагогіки. Основні педагогічні категорії. Виховання. Освіта. Навчання. Система педагогічних наук. Міжпредметні зв'язки педагогіки.	

Тема 2. Загальна характеристика логіки і методів науково-педагогічного дослідження
Метод науково-педагогічного дослідження. Методика дослідження. Метод педагогічного спостереження. Бесіда, інтерв'ю. Психолого-педагогічний експеримент. Вивчення продуктів діяльності. Соціологічні методи дослідження. Соціометрія. Тестування, проєктивні методи. Математичні методи. Логіка (етапи) психолого-педагогічного дослідження.

Тема 3. Проблеми розвитку особистості та їх значення для виховання

Філософія і педагогіка про людину, особистість та її розвиток. Внутрішні суперечності як рушійні сили розвитку. Вікові періоди розвитку особистості. Віковий період. Вікова криза. Перші стадії раннього дитинства. Ранній дитячий вік. Психічні процеси. Відчуття. Сприймання. Увага. Пам'ять. Уява. Переддошкільний вік. Дошкільний вік. Молодший шкільний вік. Підлітковий вік. Юнацький вік. Індивідуальні особливості учнів.

Тема 4. Процес виховання, його структура і рушійні сили

Виховання. Структура процесу виховання. Мета і завдання виховання. Види виховання. Методи, прийоми і засоби виховання. Методи формування свідомості особистості. Бесіда. Лекція. Дискусійні методи. Переконавання, навіювання, метод прикладу.

Тема 5. Методи організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки

Педагогічна вимога. Громадська думка. Методи вправ і привчання. Метод прогнозування. Створення виховуючих ситуацій.

Тема 6. Методи стимулювання діяльності й поведінки

Гра. Змагання. Заохочення. Покарання. Методи самовиховання. Самопізнання. Здібності. Самоосвіта. Самоставлення. Саморегуляція. Генетико-моделюючий метод виховання.

Змістовий модуль 2.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 7. Специфіка організації виховної роботи

Педагогічні умови використання методів виховання. Позакласна виховна робота. Форми виховної роботи. Колективні творчі справи (КТС). Колективне планування виховної роботи. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання.

Тема 8. Колектив

Види та функції колективу. Сутність, зміст, функції виховного колективу. Діалектика розвитку колективу. Чинники розвитку колективу. Актив. Органи самоврядування. Учніське самоврядування в школі та класі. Формальні та неформальні групи. Дитячі та юнацькі громадські організації. Неформальний молодіжний рух. Класний керівник. Програма вивчення і структура характеристики класного колективу.

Тема 9. Оцінювання ефективності виховного процесу

Ефективність виховання. Вихованість. Рівень вихованості. Принципи, шляхи і засоби перевиховання. Етапи «моральної хвороби». Згуртування колективу. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Благополучна сім'я. Неблагополучна сім'я. Особливості й перспективи розвитку сучасної сім'ї. Родинне виховання. Форми й методи роботи вчителя з батьками учнів. Педагогічна освіта батьків. Залучення батьків до виховної роботи. Взаємодія з батьками.

Змістовий модуль 3.

ДИДАКТИКА ЯК ГАЛУЗЬ ПЕДАГОГІКИ

Тема 10. Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток

Історичний екскурс. Зв'язок дидактики з іншими науками. Категорії дидактики. Загальна характеристика змісту освіти. Засоби підвищення ефективності діяльності системи освіти.

Тема 11. Освітня система в Україні

Загальна середня освіта. Основна середня освіта. Повна середня освіта. Загальноосвітня школа. Професійна освіта. Рівні акредитації. Реформування вищої освіти. Стандарти освіти. Стандарти освіти. Реформування освіти. Ліцензування та акредитація.

Тема 12. Основні джерела змісту освіти: навчальний план, навчальна програма, підручники

Навчальний план. Навчальна програма. Підручник. Структура підручника. Навчальний посібник. Основні функції та компоненти процесу навчання. Структура процесу навчання. Запам'ятовування. Оптимізація процесу навчання. Закономірності навчання. Принципи навчання.

Тема 13. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Методи навчання та їх класифікація. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Наочні методи навчання. Практичні методи навчання. Практичні роботи. Графічні роботи. Дослідні роботи. Наукова складова в діяльності педагога. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Методика CASE. Загальні вимоги щодо оптимального поєднання методів навчання. Засоби навчання. Проблемна ситуація як умова пізнавальної активності учнів. Класифікація методів проблемно-розвиваючого навчання. Способи та умови застосування методів проблемно-розвиваючого навчання. Організаційні форми навчання. Урок — основна форма організації навчання. Аналіз уроку. Аналіз виховного заходу.

Змістовий модуль 4.**УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ****Тема 14. Принципи управління освітою**

Принципи управління освітою. Школотознавство. Структура управління освітою в Україні. Інспектування освітнього закладу. Управлінські органи в закладі освіти. Органи колегіального управління в закладі освіти. Управлінська діяльність адміністрації закладу.

Тема 15. Інновації в освіті

Інноваційний потенціал педагога. Педагогічний досвід, його різновиди. Критерії педагогічних інновацій. Узагальнення педагогічного досвіду. Розробка методичних матеріалів. Організація методичної роботи в закладі освіти.

Тема 16. Образ сучасного педагога

Основні риси, функції сучасного педагога. Сутність, функції педагогічної комунікації. Формування потфоліо педагога. Сутність, функції педагогічної комунікації. Розвиток педагогічної комунікації. Конфлікти в освітньому закладі. Медіація в сучасній системі освіти.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1.	Знати сукупність відомостей про: предмет, завдання, категорії, етапи розвитку та джерела педагогіки, систему педагогічних наук, зв'язки педагогіки з іншими науками; методи, елементи та послідовність етапів науково-педагогічного дослідження; фактори та рушійні сили розвитку й формування особистості; компоненти змісту освіти, нормативні документи, у яких його відображено.
РН2.	Розуміти сутність і структуру процесів навчання й виховання; принципи, методи, засоби, організаційні форми, навчання й виховання; особливості оцінювання навчальних досягнень учнів, виявлення рівнів їхньої вихованості; теоретичні засади управління освітнім закладом та планування його діяльності.
РН 3.	Аналізувати базові педагогічні поняття; формувати концептуальний апарат педагогічного дослідження; відбирати оптимальні наукові методи відповідно до об'єкта, предмета й цілей дослідження; з'ясувати рушійні сили процесів навчання і виховання, виявляти зв'язки між складниками цих процесів.

РН 4.	Визначати умови взаємодії методів і прийомів навчання й виховання, проектувати реалізацію методів навчання й виховання в заданих педагогічних ситуаціях; обґрунтовувати вибір різних видів, форм і методів перевірки результатів навчання й виховання.
РН 5.	Диференціювати рівні навчальних досягнень і вихованості учнів за встановленими критеріями; здійснювати системний аналіз концептуальних положень навчання й виховання.
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПРН 3.	Демонструвати знання і розуміння засад фундаментальних та прикладних аспектів наук про освіту та будівельне виробництво.
ПРН 4.	Застосовувати здобутки економічних, психолого-педагогічних теорій і практик при організації колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у освітній та будівельній галузях з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.
ПРН 6.	Діяти з дотриманням етичних норм поведінки, цінувати індивідуальне та культурне різноманіття, дотримуватись у професійній діяльності норм толерантності і співробітництва на принципах соціальної відповідальності.
ПРН 7.	Використовувати освітні технології і забезпечувати їх навчально-методичний супровід з метою створення сприятливого освітнього середовища.
ПРН 10.	Демонструвати навички самостійної роботи, відкритості до нових знань, виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера, проявляти вміння нести відповідальність за результатами своєї діяльності.
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
Змістовий модуль 1.	
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІКИ. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	
Тема 1. Педагогіка як наука. Основні категорії педагогіки	
Л 1.	Предмет педагогіки. Стадії розвитку, історія становлення педагогіки як самостійної науки.
Л 2.	Основні педагогічні категорії. Виховання. Освіта. Навчання. Система педагогічних наук. Міжпредметні зв'язки педагогіки.
Тема 2. Загальна характеристика логіки і методів науково-педагогічного дослідження	
Л 3.	Метод науково-педагогічного дослідження. Методика дослідження. Метод педагогічного спостереження. Бесіда, інтерв'ю. Психолого-педагогічний експеримент. Соціологічні методи дослідження. Тестування, проєктивні методи. Математичні методи. Логіка (етапи) психолого-педагогічного дослідження.
ПЗ 1.	Підготовка та проведення психолого-педагогічного дослідження.

Тема 3. Проблеми розвитку особистості та їх значення для виховання	
Л 4.	Філософія і педагогіка про людину, особистість та її розвиток. Внутрішні суперечності як рушійні сили розвитку.
Л 5.	Вікові періоди розвитку особистості. Віковий період. Вікова криза. Перші стадії раннього дитинства. Ранній дитячий вік. Психічні процеси. Відчуття. Сприймання. Увага. Пам'ять. Уява. Переддошкільний вік. Дошкільний вік. Молодший шкільний вік. Підлітковий вік. Юнацький вік.
Тема 4. Процес виховання, його структура і рушійні сили	
Л 6.	Виховання. Структура процесу виховання. Мета і завдання виховання. Види виховання. Методи, прийоми і засоби виховання.
Л 7.	Методи формування свідомості особистості. Бесіда. Лекція. Дискусійні методи. Переконання, навіювання, метод прикладу.
Тема 5. Методи організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки	
Л 8.	Педагогічна вимога. Громадська думка. Методи вправ і привчання. Метод прогнозування. Створення виховуючих ситуацій.
Тема 6. Методи стимулювання діяльності й поведінки	
Л 9.	Методи стимулювання діяльності й поведінки.
ПЗ 2.	Застосування методів стимулювання діяльності в освітньому закладі.
Змістовий модуль 2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ	
Тема 7. Специфіка організації виховної роботи	
Л 10.	Педагогічні умови використання методів виховання. Позакласна виховна робота. Форми виховної роботи. Колективні творчі справи (КТС). Колективне планування виховної роботи. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання.
Тема 8. Колектив	
Л 11.	Види та функції колективу. Сутність, зміст, функції виховного колективу. Діалектика розвитку колективу. Чинники розвитку колективу. Класний керівник. Програма вивчення і структура характеристики класного колективу.
Тема 9. Оцінювання ефективності виховного процесу.	
Л 12.	Ефективність виховання. Вихованість. Рівень вихованості. Принципи, шляхи і засоби перевиховання. Етапи «моральної хвороби». Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Форми й методи роботи вчителя з батьками учнів.
Змістовий модуль 3. ДИДАКТИКА ЯК ГАЛУЗЬ ПЕДАГОГІКИ	
Тема 10. Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток.	
Л 13.	Історичний екскурс. Зв'язок дидактики з іншими науками. Категорії дидактики. Загальна характеристика змісту освіти.
Л 14.	Гуманістична стратегія теорії і практики освітнього процесу. Навчання радістю пізнання.

Тема 11. Освітня система в Україні.	
Л 15.	Основні принципи організації освіти в Україні: нормативно-правова база
Л 16.	Повна середня освіта. Загальноосвітня школа. Професійна освіта. Вища освіта. Рівні акредитації. Стандарти освіти. Реформування освіти.
Тема 12. Основні джерела змісту освіти: навчальний план, навчальна програма, підручники.	
Л 17.	Закономірності та принципи навчання
Л 18.	Підручник. Структура підручника. Навчальний посібник. Основні функції та компоненти процесу навчання. Структура процесу навчання.
ПЗ 3.	Навчальний план. Навчальна програма.
Тема 13. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.	
Л 19.	Методи навчання та їх класифікація. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Наочні методи навчання. Практичні роботи. Графічні роботи. Засоби навчання.
ПЗ 4.	Практичні методи навчання. Методика проведення практичного заняття.
ПЗ 5.	Методика проведення пізнавально-розвиваючого заходу.
Л 20.	Організаційні форми навчання.
ПЗ 6.	Урок — основна форма організації навчання.
Л 21.	Сутність, функції і види контролю.
Змістовий модуль 4. УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
Тема 14. Принципи управління освітою	
Л 22.	Принципи управління освітою. Структура управління освітою в Україні. Управлінські органи в закладі освіти. Органи колегіального управління в закладі освіти. Управлінська діяльність адміністрації закладу.
Тема 15. Інновації в освіті	
Л 23	Інноваційний потенціал педагога. Організація методичної роботи в закладі освіти.
ПЗ 7.	Методична робота викладача.
Тема 16. Образ сучасного педагога	
Л 24.	Основні риси, функції сучасного педагога. Сутність, функції педагогічної комунікації.
ПЗ 8.	Формування портфоліо педагога.
7.2 Види навчальної діяльності	
НД 1.	Підготовка до лекції.
НД 2.	Підготовка до тестування.
НД 3.	Виконання завдань на практичних заняттях.

НД 4.	Аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія).	
8. Методи викладання, навчання		
Дисципліна передбачає навчання через:		
МН 1.	Акроматичні словесні методи: пояснення, розповідь, лекція, інструктаж, робота з електронним навчальним контентом.	
МН 2.	Пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод учіння.	
МН 3.	Інтерактивні лекції.	
МН 4.	Проблемні лекції.	
МН 5.	Практичні заняття.	
МН 6.	Мобільне навчання (m-learning).	
МН 7.	Змішане навчання (blended-learning)	
<p>При подачі матеріалу використовуються акроматичні словесні методи: пояснення (через словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів), розповідь (образний, динамічний, емоційний виклад інформації про різні явища і події), лекція (надає здобувачам освіти теоретичну основу з педагогічної теорії, що є основою для самостійного навчання), робота з електронним навчальним контентом (через самостійне опрацювання здобувачами освіти тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні), інструктаж (через короткі, лаконічні, чіткі вказівки/рекомендації щодо виконання практичних завдань). Опанування навчальної дисципліни також передбачає використання пояснювального методу викладання і репродуктивного методу учіння, коли викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння здобувачами освіти (здобувачі освіти засвоюють матеріал на рівні розуміння і запам'ятовування); інструктивно-практичного методу викладання і продуктивно-практичного методу учіння, коли викладач інструктує здобувачів освіти словесними, наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії, а здобувачі освіти за допомогою вправ відшліфовують різні уміння і навички. Лекції надають студентам теоретичну основу загальної педагогіки, що є базою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти. Лекції доповнюються практичними заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах. Гнучкість, доступність та персоніфікація навчання забезпечується m-learning з використанням мобільних пристроїв. Навчання через blended-learning з використанням LMS MOODLE (http://dl.kpt.sumdu.edu.ua/), в межах якого студент здобуває знання як очно, так і самостійно он-лайн, дозволяє створити комфортне освітнє цифрове середовище та забезпечити індивідуальну траєкторію навчання.</p>		
9. Методи та критерії оцінювання		
9.1. Критерії оцінювання		
Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89

В загальному правильна робота з певною кількістю помилок		74-81
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
Виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	35-59
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		0-34
9.2 Методи поточного формативного оцінювання		
За дисципліною передбачені наступні методи поточного формативного оцінювання: опитування студента на практичному занятті та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі підготовки до виконання тестових завдань, оцінювання поточного тестування.		
9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання		
Методи оцінювання:		
М 1.	Опитування.	
М 2.	Тестовий контроль.	
М 3.	Практична перевірка.	
М 4.	Метод самооцінки.	
В особливих ситуаціях робота може бути виконана дистанційно в системі дистанційного навчання Класичного фахового коледжу Сумського державного університету – LMS MOODLE (http://dl.kpt.sumdu.edu.ua/)		
Форма підсумкового контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр - екзамен.		
10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни		
10.1 Засоби навчання		
ЗН 1.	Мультимедіа.	
ЗН 2.	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, онлайн-опитування).	
ЗН 3.	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.	
ЗН 4.	Графічні засоби: схеми, малюнки.	
ЗН 5.	Педагогічні ігри.	
ЗН 6.	Програмні додатки для забезпечення синхронної комунікації: Google Meet, Zoom.	
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення		
Основна література	1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол : Львів : “Новий Світ2000”, 2020. – 567 [1] с. 2. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюрїна, С.П. Гїренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В.	

	<p>Медведева; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.</p> <p>3.Казанічер О. С. Шкільна освіта в різних країн світу. Х.: ВГ «Основа», 2019. 96 с.</p>
Допоміжна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар В. Дидактика : підручник. Київ : Либідь. 2005. 264 с. 2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. К. : Академвидав. 2012. 616 с. 3. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник. К. : Знання, 2007. 447 с. 4. Левківський М.В. Історія педагогіки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2011. 188 с. 4. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. К. : Либідь. 2003. 560 с. 5. Динаміка освітніх процесів та підготовка майбутніх фахівців у системі вищої освіти: відповідь на сучасні суспільні запити: колективна монографія / Ю. Д. Заячук, О. В. Караманов, В. С. Федина-Дармохвал та ін. ; за заг. ред. Д. Д. Герцюка та Ю. Д. Заячук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 250 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна педагогіка: [дистанційний курс для студентів спеціальності 015. Професійна освіта. Будівництво освітньо-професійної програми «Професійна освіта. Будівництво»]. 2. Максимюк С.П. Педагогіка: навч. посіб. URL: https://4vpup.org.ua/download/metod_prob1/pedagogika.pdf. 3. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. URL: http://odnorobivka.edu.kh.ua/Files/downloads/Fitsula_M_M_-_Pedagogika_Alma-mater_-_2002.pdf .